

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวงการตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู จำแนกตามเพศ อายุ และอายุราชการ สรุปผลการศึกษาได้ตามลำดับดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวงการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ การรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
- 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมของครู ตามตัวแปรต่อไปนี้

(1) เพศ

(2) อายุ

(3) อายุราชการ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้ข้อมูลในเดือนมีนาคม พ.ศ.2539 จำนวน 501 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากตาราง Krejcie และ Morgan (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ได้นำเครื่องมือ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุง แก้ไข และนำไปทดลองใช้ ที่โรงเรียนหนองวัวซอพิทยาคม อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เพื่อหาความเที่ยง โดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.97

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเดินทางไปส่ง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาที่ใช้ติดตามเก็บแบบสอบถาม 5 วัน ระหว่างวันที่ 25 - 29 มีนาคม 2539 และได้รับกลับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.08

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ไปคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำไปแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

(2) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู นำไปหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูจำแนกตามเพศ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t -test

(4) ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูจำแนกตามอายุ และอายุราชการ ทดสอบด้วย F -test และเมื่อพบความแตกต่าง จึงทดสอบโดยใช้ Scheffe' method

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้

1) การรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูมีความคิดเห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 11 ด้าน มีความสำคัญอยู่ในระดับ มาก และด้านที่มีความสำคัญมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง ครูมีความคิดเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในระดับ มาก ยกเว้น เรื่องสมัครเป็นสมาชิกขององค์กร สมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู เรื่องเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา หรือ กิจกรรมทางวิชาการ และเรื่องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ มีความสำคัญอยู่ในระดับ ปานกลาง

2) พฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง ครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก 3 อันดับแรก ได้แก่ เรื่อง

การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ เรื่องมีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน เรื่องใช้วาจาสุภาพกับคนทุกคน มีความประพฤติเรียบร้อย ส่วนเรื่องที่ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย ได้แก่ เรื่องเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการ

3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูพบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มอายุ 25-29 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างกับครูกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป และครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี มีพฤติกรรมแตกต่างกับครูกลุ่มอายุราชการ 20 ปีขึ้นไป

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ การรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู มีประเด็นการค้นพบที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1) ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การรับรู้ความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวม มีความสำคัญอยู่ในระดับ มาก จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการต่างๆ ครูต้องเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตนเอง เพื่อจะนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนฉลาด เป็นคนดี และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นการเสริมสร้างชื่อเสียงให้แก่วิชาชีพครูด้วย สมกับที่ได้รับการยกย่องระดับภาพพจน์ของอาชีพครู ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชา รุ่งนาภา (2536) ที่พบว่า ครูอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ให้ความสำคัญในการรับรู้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับ มาก ครูเป็นบุคคลที่เข้าใจในหลักการของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถ

ในวิชาชีพครูและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจลีสว บุรืกักดี และคณะ (2520) ได้ทำการศึกษาลักษณะของครูที่ดี พบว่าครูที่ดีควรมีลักษณะ คือ มีความรู้ดี มีการค้นหาความรู้และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สอนดี สามารถใช้ภาษาได้ดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจคน และสามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างได้ ไม่เพียงแต่พูดอย่างเดียว สุขภาพดี รู้จักป้องกันโรคติดต่อ งดเว้นสิ่งเสพติดทั้งปวง รักษาอารมณ์ให้มั่นคง ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม มีเมตตา ขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง และมีน้ำใจประชาธิปไตย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีความเห็นว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มีความสำคัญในระดับ มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลกระทบถึงบทบาทและความประพฤติของครู ซึ่งครูเป็นปुरुชนที่มีความต้องการในด้านความเป็นอยู่เช่นเดียวกับบุคคลในอาชีพอื่น เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงทำให้ครูต้องปรับตัวตามไปด้วย บุญชู โรจนเสถียร (2535 อ้างถึงใน โสภณัท สุขะศรี, 2538) ได้กล่าวว่า ช่วงเวลาเกือบ 60 ปี ที่ผ่านมา สถานภาพของครูตกต่ำลงมาก ครูได้กลายเป็นเพียงผู้ประกอบอาชีพแขนงหนึ่งซึ่งไม่มีความหมายพิเศษอะไรในสังคม หรือในชุมชนเหมือนโบราณกาลต่อไปอีกแล้ว เมื่อพิจารณาข้อจำกัดหรือปัญหาที่เกิดกับอาชีพครูในสถานการณ์ปัจจุบัน จำแนกได้ 4 สถาน คือ สถานทีหนึ่ง เป็นเรื่องฐานะความเป็นอยู่ของครูต่ำต้อยกว่าวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ในด้านอัตราเงินเดือน สถานทีสอง ครูจำนวนมากมีคุณวุฒิต่ำ สถานทีสาม วิชาชีพครูจำป็นจะต้องได้รับการอบรมเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นวิชาชีพทีต้องให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชน ภายได้สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว สถานทีสี่ การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูยังไม่มี ใครก็ตามทีจะเข้ามาเป็นครูก็เข้ามาได้เลย ไม่มีการควบคุมตรวจสอบเช่นวิชาชีพอื่นๆ ทีได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นผลทำให้ครูอีกจำนวนไม่น้อยปฏิบัติตน ไม่สอดคล้องกับจรรยาบรรณและวินัยตามประเพณีของครูทีกำหนดไว้ สังคมจึงลดความศรัทธาในตัวครู ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในวิชาชีพทีถดถอยลงตามลำดับ อันจะเป็นผลร้ายแก่สังคมโดยรวม

ตามมา จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ครูมีความรู้สึกวิตกกังวลต่อภาพพจน์ของวิชาชีพครูในสายตาของสังคมปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เพื่อต้องการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ดังคำกล่าวที่ว่า ครูเป็นปูชนียบุคคลที่ควรเคารพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เรื่องการเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง และมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเรื่องอื่นๆ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูมองว่าการเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา หรือเป็นวิทยากรในกิจกรรมทางวิชาการ เป็นเรื่องหน้าที่พิเศษ ไม่อยู่ในบทบาทหน้าที่ของครู และครูต้องรับผิดชอบการสอนจำนวนมาก ครูจึงมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการสอน การอบรมนักเรียน การสอดส่องความประพฤติของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของบุคคลทั่วไป ที่มีทัศนะเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของครูดังนี้ (ชนัด ชุ่มจิต, 2534) สอนศิลปวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์ ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้แก่ศิษย์ ปกครองดูแลความทุกข์สุขของศิษย์ มีการประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ แนะนำการศึกษาและอาชีพแก่ศิษย์ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของศิษย์ ปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อย และมีคุณภาพ ดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติ มิให้บังเกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน สร้างเสริมสมรรถภาพทางวิชาการให้แก่ตนเองอย่างสม่ำเสมอ การรักษาวินัย และประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนมีงานในหน้าที่รับผิดชอบมากทั้งในด้านการสอนและงานพิเศษอื่นๆ ครูได้รับงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธี ปลันธนานนท์ และปราณี เถกิงผล (2526) พบว่าจุดอ่อนของอาชีพครู คือ ...นอกจากนี้การปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ อีกทั้งครูในโรงเรียนมัธยมศึกษามีงานในหน้าที่

รับผิดชอบมากมายหลายด้าน ทั้งด้านการสอนและทำหน้าที่พิเศษ และเนื่องจากสภาพปัจจุบันมีครูจำนวนมากประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ครูบางคนต้องหันไปประกอบอาชีพรองเพื่อหารายได้พิเศษจนเจือรอบค้วในรูปแบบต่าง ๆ จึงไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ ส่งผลให้ภาพพจน์ของวิชาชีพครูตกต่ำ ไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร (ณรงค์ สิทธิประเสริฐ, 2537) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไสภณ สุชะศรี (2538) ที่พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในด้านความรู้ และความสามารถในวิชาชีพครู โดยภาพรวม มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพปัจจุบันของการผลิตครูยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เนื่องจากมีการเร่งผลิตครูมากจนเกินความต้องการ ในการผลิต มีกระบวนการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพของผู้ที่เข้าสู่ระบบการผลิต ก็คือคุณภาพลงตามลำดับ ตลอดจนผลิตครูแล้วไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครู

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอน ต้องอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนตลอดเวลา ดังนั้น ครูจึงต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ การมีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น การใช้วาจาสุภาพกับทุกคน การมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนเห็นและกระทำตามแบบอย่างที่ดีเห็นสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสันติสุข ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรนุช ศิริพูล (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะครูดี ที่สำคัญ คือ ...ประพฤติดี คือ มีความประพฤติเป็นแม่แบบที่ดีของศิษย์ ละเว้นอบายมุขทั้งปวง เช่น เสพสุรา เล่นการพนัน เล่นแชร์ สูบบุหรี่ มีพฤติกรรมขู้สาว และเที่ยวสถานเริงรมย์ นอกจากนั้น จะต้องรักษาระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน แต่งกายสุภาพ และจากผลการวิจัยที่ พบว่า พฤติกรรมของครูในด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก นั้น อาจเป็นเพราะว่า ครูเป็นบุคคลที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ในการจัดประสบการณ์ด้านต่างๆให้ผู้เรียนเกิด

การพัฒนาทุก ๆ ด้าน ซึ่งในสภาพปัจจุบัน สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อันเนื่องมาจาก การพัฒนาชีวิตของมนุษย์ที่ต้องดิ้นรน เพื่อความอยู่รอดของตนเอง วิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ ได้รับการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์(vision)กว้างไกล แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอ ครูที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีการพัฒนาตนเองในวิชาชีพ จะต้องพัฒนาตนเอง 3 ด้าน คือ (วิจิตร ศรีสอาน, 2533) ด้านความรู้ หมายถึง การพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่จะสอน ทั้งในด้านวิธีการใหม่ๆ หรือเทคนิควิธีที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ ด้านความรู้รอบตัวเกี่ยวกับชีวิต และข่าวเหตุการณ์ประจำวัน และด้านเทคนิควิธี ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะ สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง ครูมีความคิดเห็นว่า เรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคมที่ขยอ้งว่า ครู คือบุรุษนียบบุคคล ครูคือแบบอย่างทางด้านคุณธรรมของสังคม เป็นผู้ที่มียุคลิกลักษณะดี แต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสม การแต่งกายของครู เป็นบุคลิกลักษณะพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เพราะเป็นสิ่งแรกที่บุคคลอื่น ๆ มองเห็นภาพลักษณ์ของครู เป็นที่น่าชื่นชมยินดีของผู้ที่พบเห็น ซึ่งจะช่วยให้บุคคลต่าง ๆ เกิดเจตคติที่ดีต่อครู ความนิยมยกย่องและความศรัทธาก็จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรวักษ์ พลมณี (2536) ที่พบว่า ครูมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับ ดี ในด้านการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกต้องตามระเบียบ การมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ การปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี การประพฤติตนในทางที่ไม่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของอาชีพครู เรื่องที่ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันคือ เรื่องมีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรักในตัวนักเรียน ยินดีในการกิจการสอน ไม่มองการสอนเป็นเพียงภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น อุทิศเวลาให้แก่นักเรียน มีความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนักเรียน เอาใจใส่ อบรมสั่งสอนนักเรียน ให้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ดังคำกล่าวที่ว่า ครูคือพ่อแม่คนที่สองของนักเรียน

ซึ่งสังคมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางตนและปฏิบัติตนของครูดังนี้ (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2518) ...ต้องการให้ครูมีความยุติธรรม มีความเมตตา กรุณา มีมารยาทและความประพฤติดี มีใจกว้างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่งกายเรียบร้อย ใช้เครื่องสำอางพอประมาณ มีท่าทียืนหรือนั่งสงบสงัดแต่มีสง่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ล้อม ไชยศรี (2510) พบว่า คุณลักษณะของครูที่นักเรียนชอบคือ รักและเมตตา กรุณาต่อนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนได้ในคราวจำเป็นและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ สนใจในความเดือดร้อนของนักเรียนและมีความเชื่อถือได้ และจากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย คือ เรื่องเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูประสบปัญหาในด้านการปฏิบัติงาน มีจำนวนคาบสอนมากไม่สามารถทั้งคาบสอนเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรได้ทุกครั้ง และต้องปฏิบัติงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอนด้วย ดังนั้นการพัฒนาตนเองให้เกิดความรู้และเกิดทักษะในการเป็นวิทยากร ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการจึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรวิทย์ พลมณี (2536) ได้ศึกษาพบว่า ครูมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ครูไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ครูไม่พัฒนาวิธีทำงานให้ทันกับเหตุการณ์ ครูขาดทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอื่นที่นอกเหนือจากงานการสอน และครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะเป็นผลเนื่องมาจาก ครูผู้สอนมีงานในหน้าที่รับผิดชอบมากทั้งในด้านการสอน และงานพิเศษอื่น ๆ

3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ปรากฏผลดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมระหว่างครูเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศไม่ได้เป็นตัวแปรที่จะส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากครูเพศชายและเพศหญิง มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของครู ตามความมุ่งหมายของกรมสามัญศึกษา คือ เป็นผู้รู้รักและรับผิดชอบปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีน้ำใจ มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมใน

วิชาการโดยเฉพาะวิชาที่สอน มีความรู้ความเข้าใจในหลักจิตวิทยา และเทคนิคการสอน ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา มีความรู้ความสามารถ ในการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคมท้องถิ่น มีความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ที่จะทำงาน เพื่อพัฒนาเยาวชน โรงเรียน ท้องถิ่น และชาติบ้านเมือง มีเจตคติที่ดี ประพฤติตามระเบียบวินัยของทางราชการ และนโยบายของรัฐบาล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ความเป็นประชาธิปไตย โดยสร้างสามัคคีในหมู่คณะและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สร้างและพัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความประพฤติ บุคลิกภาพ ศีลธรรมและ เป็นแม่แบบที่ดี (พะยอม แก้วกำเนิด, 2527) นอกจากนี้ ครูเพศชายและเพศหญิง ยังมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครู ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ สิทธิประเสริฐ (2537) ได้ศึกษาพบว่า ครูชายและหญิงมีทัศนคติไม่แตกต่างกันในด้านความเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้านการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มความสามารถ ด้านการให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมงานทางวิชาการ ด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการรักษาความสามัคคีระหว่างครู และจากผลการวิจัยที่พบว่า ครูกลุ่มที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมแตกต่างกับครูกลุ่มที่มีอายุ 25-29 ปี และครูกลุ่มที่มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมแตกต่างกับครูกลุ่มที่มีอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี เนื่องจากครูที่มีอายุมากจะเป็นครูที่มีอายุราชการมากด้วย และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาก จึงได้มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะทั้งด้านวิชาการและด้านวิชาชีพครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคคลทั่วไป มีเจตคติเหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่มีสมรรถภาพ (Houston และ Howard, 1976) คือสามารถมองความต้องการในอารมณ์ สังคม ร่างกาย และสติปัญญาของนักเรียน กำหนดจุดประสงค์ในการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน ใช้วิธีสอนเหมาะสมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการประเมินผลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักผสมผสานการสอนให้เข้ากับวัฒนธรรมของผู้เรียน สามารถใช้คู่มือการสอนและมีทักษะการสอนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ยอมรับคุณค่าของการสื่อความหมาย ใช้แหล่งวิทยาการอย่างเหมาะสม ใช้และสร้างอุปกรณ์การสอนตรงตามจุดประสงค์ของ

การสอน นำผลการสอนที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงการสอนใหม่ มีความสนใจในด้านวิชาการอย่างเพียงพอที่จะสอน มีความสามารถในการจัดการควบคุมและบำรุงรักษาเครื่องอำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์ในด้านอารมณ์ ร่างกาย สติปัญญาของผู้เรียน ทำงานร่วมกับเพื่อนครูอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษาคูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จึงมีความพึงพอใจในวิชาชีพครูมากกว่าครูกลุ่มที่มีอายุและอายุราชการน้อยกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมใจ จิตวารินทร์ (2533) ที่พบว่า ครูที่ทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจมากกว่าครูที่ทำงานต่ำกว่า 10 ปี และอาจเป็นเพราะในปัจจุบัน ครูผู้สอนจะต้องมีผลงานทางวิชาการ มีการรวบรวมและรายงานผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา นำเสนอให้ ก.ค.พิจารณาอนุมัติ เพื่อเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น นับว่าเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูได้พัฒนาตนเองและพัฒนางานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกๆ ด้าน

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของการวิจัย และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภูและผู้บริหารโรงเรียน ควรนำผลการวิจัย ไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยการจัดทำเอกสารและเครื่องมือที่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู จัดประชุม อบรม สัมมนาหรือให้ครูได้ไปศึกษาคูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการนิเทศ กำกับ ติดตามให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(2) จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีพฤติกรรมในเรื่อง การเป็นวิทยากร การประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการ อยู่ในระดับ น้อย ดังนั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดและผู้บริหารโรงเรียน ควรหาแนวทางสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเป็นวิทยากรตามความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลงานของครู ในการนำไปประกอบการพิจารณาขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

(3) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ควรพิจารณามอบหมายงานให้กับครูอย่างเหมาะสม รวมทั้งการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้ครูได้พัฒนาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ครูควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และค่านิยมของสังคมที่คาดหวังในพฤติกรรมของครู ที่จะต้องพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากที่สุด เพื่อที่สังคมจะได้ยกย่องวิชาชีพครูและยอมรับในตัวครูมากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการค้นพบจากการศึกษา การวิเคราะห์แบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู และเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูที่มี เพศ อายุ และอายุราชการต่างกันเท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

(1) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

(2) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

(3) ควรทำการศึกษาถึงปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

(4) ควรทำการศึกษาถึงปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9